

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 157/2020-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) o ústavnej sťažnosti [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátom JUDr. Tiborom Šulákom, Námestie Dr. M. Thege Konkolyho 3, Hurbanovo, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 302/2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 302/2007 porušené boli.

2. Okresnému súdu Nitra prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 302/2007 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 346,26 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a dvadsaťšesť centov), ktoré je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. Tibora Šuláka, Námestie Dr. M. Thége Konkolyho 3, Hurbanovo, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia sťažovateľky

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 157/2020-10 z 15. apríla 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 302/2007 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že podala návrh na náhradu mzdy pri prekážkach v práci na strane zamestnávateľa, ktorá je na okresnom súde evidovaná pod sp. zn. 10 C 302/2007. V ústavnej sťažnosti opisuje okolnosti, ktoré viedli k ukončeniu

jej pracovného pomeru, a namieta, že okresný súd v napadnutom konaní nekoná plynulo bez zbytočných prieťahov. Uvádza, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom zo 14. decembra 2015, ktorým jej žalobe čiastočne vyhovel. Na základe podaných odvolaní Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 7 Co 269/2016, 7 Co 286/2016 z 31. mája 2017 čiastočne vyhovel odvolaniu sťažovateľky. Sťažovateľka namieta, že krajský súd svojím označeným rozsudkom v časti výroku o úrokoch z omeškania zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Tvrdí, že okresný súd je v napadnutom konaní nečinný. Zastáva názor, že okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní aj naďalej porušuje jej označené práva.

3. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľka je toho názoru, že v napadnutom konaní aj naďalej dochádza k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušovaniu jej označených práv, preto navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prieťahov upravené v článku 48 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v článku 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom Okresného súdu v Nitre v konaní vedenom pod spisovou značkou 10 C/302/2007 porušené boli.

2. Okresnému súdu v Nitre v konaní 10 C/302/2007 sa prikazuje, aby konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000,- Eur, tak, ktoré je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažovateľke priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 400,- Eur.“

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ďalšie podania sťažovateľky

4. Ústavný súd 24. apríla 2020 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

5. Vyjadrenie okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 11. mája 2020. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení v podstatnom uviedol:

„... Uznesením zo dňa 20. 12. 2012 bola žalobkyňa vyzvaná na doplnenie žaloby, žalobkyňa zároveň navrhla zmeniť petit. súd zmenu pripustil uznesením zo dňa 23. 01. 2016. Následne bol na 24. 03. 2013 vytyčený termín pojednávania, kde bol tiež pripustená zmena peiitu. Dňa 03. 05. 2013 podala žalobkyňa námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. Eve Šiškovéj, túto doplnila dňa 21. 05. 2013. Ďalší termín vzhľadom na to, že išlo o námietku zaujatosti pre procesný postup súdu bol dňa 19. 06. 2013, žalobkyňa sa nedostavila a neúčast' neospravedlnila. Voči uloženiu peňažnej náhrady za neúčast' na pojednávaní bolo podané odvolanie žalobkyňou. Rovnako podala odvolanie voči uzneseniu zo dňa 24. 04. 2013 o zastavení v časti žalovanej sumy. O jej odvolaní rozhodol odvolací súd dňa 31. 03. 2014 a 20. 05. 2014. Uznesením zo dňa 15. 07. 2014 bol do konania pribratý znalec, proti tomuto uzneseniu žalobkyňa podala odvolanie. Znalecký posudok bol predložený dňa 10. 11. 2014, voči znalečnému podala žalobkyňa odvolanie. Odvolací sud uznesenie o znalečnom zrušil dňa 31. 03. 2015. Znalečné bolo doručené dňa 26. 05. 2015 a na deň 05. 08. 2015 bol určený termín pojednávania, kde bol znalec vypočutý. Po následných pojednávaniach bolo vo veci rozhodnuté dňa 14. 12. 2015, v tomto rozhodnutí bolo rozhodnuté aj o úroku z omeškania žalobkyne a to tak, že nárok bol zamietnutý a výrok odôvodnený aj čo do úrokov z omeškania. Nie je teda pravdivé tvrdenie sťažovateľky. že od rozhodnutia Krajského súdu v Nitre vo veci sp. zn. 12 C/259/2007 sa dva roky vo veci nekonalo, nie je ani pravdou, že by sa o úrokoch z omeškania nerozhodovalo.

Od 11. 01. 2016 prevzala vec aktuálna zákonná sudkyňa vo veci JUDr. Zuzana Singerová. Odvolania strán sa doručovali protistranám na vyjadrenie. Žalobkyňa sa vyjadrila dňa 11. 03. 2016, vec bola na krajský súd predložená dňa 25. 04. 2016 a vrátila

sa dňa 19. 07. 2017. V tomto vyjadrení nehodnotím postup odvolacieho súdu. Dňa 21. 08. 2017 bol určený termín pojednávania na deň 18. 10. 2017. Obe strany podali voči rozhodnutiu krajského súdu dovolanie. Žalovaný namietal nárok na náhradu mzdy. Z tohto dôvodu nebolo procesné možné, aby okresný súd rozhodoval o nároku žalobkyne na úrok z omeškania. Mám za to, že postup sudkyne, ktorá zrušila termín pojednávania bol správny. Následne sa stranám doručovali vyjadrenia k dovolaniam a k otázke súdneho poplatku za dovolanie. Úkony sú špecifikované vo vyjadrení zákonnej sudkyne. Vec bola dňa 31. 05. 2018 predložená na Najvyšší súd SR Bratislava, odkiaľ bol spis prísom zo dňa 30. 05. 2019 vrátený ako predčasne predložený. Najvyšší súd SR Bratislava mal za to, že žalobkyňa má zaplatiť súdny poplatok za dovolanie. Spis sa na okresný súd vrátil dňa 04. 07. 2019, obdobie kedy bol spis na Najvyššom súde SR Bratislava nespadá do tohto vyjadrenia. Následne bola žalobkyňa vyzvaná na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý nezaplatila, voči výzve súdu podala sťažnosť, ako aj voči oprave výzvy. Pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie žalobkyňou bolo jej dovolacie konanie zastavené voči čomu podala žalobkyňa sťažnosť. Dňa 11. 11. 2019 bola sťažnosť zamietnutá. Spis bol dňa 02. 12. 2019 predložený na Najvyšší súd SR Bratislava, kde sa nachádza. Podľa prehľadu úkonov JUDr. Zuzany Singerovej som nezistil žiadne prietahy vo veci. Podľa môjho názoru konala sudkyňa plynulo, bez zbytočných prietahov. Zákonná sudkyňa po právnej a skutkovej stránke hodnotí vec ako zložitú. Osobne som spis nevidel, pretože nie je na okresnom súde, ale podľa môjho názoru je vec zložitá aj pre procesné podania žalobkyne...

... V konaní sa konalo plynulo, bolo postupne rozhodované o všetkých návrhoch a odvolaniach sťažovateľky, konanie bolo prerušené z objektívnych dôvodov. Konštatovania sťažovateľky o prietahoch neboli preukázané, javia sa ako nepravdivé či zavádzajúce a na základe nesprávnych údajov nemôže vzniknúť právo na finančné zadosťučinenie.

Oznamujem, že v zmysle § 58 ods. 3 zákona č. 314 2018 Z. z. o Ústavnom súde SR netrvám na tom, aby sa o predmetnej sťažnosti konalo verejné ústne pojednávanie.“

6. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení zároveň odkázal na priložené vyjadrenie zákonnej sudkyne a vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. Nepredloženie súdneho spisu odôvodnil tým, že sa nachádza

na Najvyššom súde Slovenskej republiky na účel rozhodnutia o dovolaní (protistrany, pozn.). Zákonná sudkyňa v priloženom vyjadrení v podstatnom uviedla:

„... Okresný súd Nitra, sudkyňou [REDAKOVANÉ] rozhodol o žalobe žalobkyne rozsudkom z 14. 12. 2015 tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi náhradu mzdy od vo výške 20646,27 eur (náhradu mzdy netto) t. j. od 1. 7. 2004 do 20. 7. 2007 do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, v zostávajúcej časti žalobu zamietol s tým, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Žalobkyňa podala proti rozsudku odvolanie 5. 2. 2016. Žalovaný podal proti rozsudku odvolanie 9. 2. 2016.

Vyššia súdna úradníčka dala dňa 12. 2. 2016 asistentke, aby odvolania doručila protistranám, ktorú asistentka realizovala 12. 2. 2016.

Žalobkyňa sa vyjadrila 11. 3. 2016,

Spis bol 25. 4. 2016 bol predložený Krajskému súdu v Nitre ako odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaniach strán sporu proti rozsudku a aj proti uzneseniu o znalečnom.

Krajský súd v Nitre rozhodol o odvolaniach rozsudkom 31. 5. 2017 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v napadnutom vyhovujúcom výroku a v zamietajúcom výroku v časti zamietnutia nároku na náhradu mzdy za obdobie od 20. 7. 2008 do 31. 3. 2013 s príslušenstvom a zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie vec v napadnutom zamietajúcom výroku v časti zamietnutia nároku na zaplatenie úrokov z omeškania z náhrady mzdy za obdobie od 1. 7. 2004 do 20. 7. 2007 vo výške 20646,27 eur a aj uznesenie o znalečnom.

Spis bol na Okresný súd Nitra doručený 19. 7. 2017...

Dňa 21. 8. 2017 som nariadila pojednávanie na 18. 10. 2017 na prejednanie žaloby v časti, v ktorej bola zrušená t. j. príslušenstva k priznanej náhrade mzdy a dala som úpravu, aby bol spis predložený vyššej súdnej úradníčke na nové rozhodnutie o znalečnom.

Žalobkyňa podala 22. 8. 2017 proti rozsudku Krajského súdu v Nitre dovolanie.

Dňa 14. 9. 2017 som dala úpravu asistentke, aby oznámila právnym zástupcom strán sporu zrušenie nariadeného pojednávania z dôvodu podaného dovolania a aby právnemu zástupcovi žalovaného doručila dovolanie žalobkyne, ktorú asistentka realizovala 20. 9. 2017.

Žalovaný podal 3. 10. 2017 proti rozsudku Krajského súdu v Nitre dovolanie.

Dňa 5. 10. 2017 som dala úpravu asistentke, aby žalobkyni doručila dovolanie žalovaného, ktorú asistentka realizovala 6. 10. 2017

Žalovaný sa vyjadril k dovolaniu žalobkyne 12. 10. 2017.

Žalobkyňa sa vyjadrila k dovolaniu žalovaného 20. 10. 2017.

Vyššia súdna úradníčka dala 23. 10. 2017 asistentke úpravu, aby vyjadrenia doručila protistranám, ktorú realizovala 30. 10. 2017.

Žalovaný sa vyjadril k vyjadreniu žalobkyne 20. 11. 2017.

Žalobkyňa sa vyjadrila k vyjadreniu žalovaného 21. 11. 2017.

Vyššia súdna úradníčka dala 29. 11. 2017 asistentke úpravu, aby vyjadrenia doručila protistrane, ktorú realizovala 30. 11. 2017.

Vyššia súdna úradníčka vydala 29. 11. 2017 uznesenie, ktorým uložila žalovanému zaplatiť súdny poplatku za dovolanie 2477,50 eur.

Žalovaný podal 19. 12. 2017 sťažnosť proti tomuto uzneseniu, v ktorej namietal, že je oslobodený od súdneho poplatku.

Dňa 9. 1. 2018 som uznesenie vyššieho súdneho úradníka zrušila, pretože sťažnosť bola dôvodná, pretože zo zriaďovacej listiny, ktorú žalovaný predložil vyplýva, že je Štátnou rozpočtovou organizáciou, na ktorú sa vzťahuje osobné oslobodenie od súdnych poplatkov a dala som úpravu na doručenia rozhodnutia žalovanému, ktorú asistentka realizovala 10. 1. 2018.

Súdna tajomníčka 13. 2. 2018 vyznačila na uznesení právoplatnosť a dala asistentke úpravu, aby urgovala doručenkú od žalovaného k vyjadreniu doručovanému podľa úpravy z 29. 11. 2017, ktorú asistentka realizovala 20. 3. 2018,

Súdna tajomníčka dala 19. 4. 2018 úpravu asistentke, aby realizovala úpravu z 29. 11. 2017 pre žalobkyňu, pretože bola vyjadrenie bolo 2x doručené žalovanému, ktorú asistentka realizovala 20. 4. 2018

Žalobkyňa sa vyjadrila k vyjadreniu žalovaného 9. 5. 2018.

Súdna tajomníčka dala 16. 5. 2018 úpravu asistentke, aby doručila vyjadrenie žalobkyne na vedomie žalovanému a predložila spis VSÚ na vypracovanie predkladacej správy na NS SR na rozhodnutie o dovolaniach.

Dňa 18. 5. 2018 som podpísala predkladaciu správu na Najvyšší súd SR s tým, že súdny poplatok za dovolanie nebol zaplatený z dôvodu zákonného oslobodenia strán od súdnych poplatkov.

Žalovaný sa vyjadril k vyjadreniu žalobkyne 29. 5. 2018.

Dňa 31. 5. 2018 bol spis doručený na Najvyšší súd SR.

Najvyšší súd SR dňa 30. 5. 2019 vyhotovil prípis, ktorým vrátil spis Okresný súd Nitra, ako predčasne predložený s tým, že Žalobkyňa a ani žalovaný nezaplatili súdny poplatok za dovolanie a ani jeden z nich nebol súdom vyzvaný na jeho zaplataenie, pričom súd prvej inštancie v súvislosti s povinnosťou žalobkyne v predkladacej správe uviedol, že nebol uhradený z dôvodu zákonného oslobodenia od súdnych poplatkov, absentuje k tomu však uvedenie zákonného ustanovenia a nezodpovedá tomu ani obsah spisu. Osobné oslobodenie podľa § 4 ods. 2 písm. d) zákona č. 71/1992 Zb. má žalobca v konaní o náhradu škody, z pracovného úrazu a choroby z povolania, v konaní o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru a pri uplatnení nárokov z nich. V danom prípade ide o konanie o náhradu mzdy pri prekážkach v práci na strane zamestnávateľa (vid' obsah spisu), ktoré oslobodene od zaplataenia súdneho poplatku nie je. Obdobne poukázal na rovnakú povinnosť žalovaného, pretože hoci súd konštatoval zákonné oslobodenie v predkladacej správe, urobil tak bez uvedenia zákonného ustanovenia a šetrenia a priloženia listín, z ktorých by to vyplývalo. Uložil súdu urobiť šetrenie a preukázať na základe akých zákonných ustanovení označil žalobkyňu a žalovaného za oslobodených od zaplataenia súdneho poplatku za dovolanie.

Spis sa vrátil na Okresný súd Nitra 4. 7. 2019.

Dňa 17. 7. 2019 som dala vyššej súdnej úradníčke úpravu, aby vyzvala žalobkyňu na zaplataenie súdneho poplatku za dovolanie s poukazom na právny názor Najvyššieho súdu SR a doručila vyjadrenie žalovaného doručené súdu 29. 5. 2018.

Dňa 22. 7. 2019 vypracovala vyššia súdna úradníčka výzvu na zaplataenie súdneho poplatku vo výške 2871 eur...

Žalobkyňa podala proti výzve 11. 8. 2019 sťažnosť, v ktorej namietala formu výzvy, označení položku a výšku súdneho poplatku a vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného.

Dna 5. 9. 2019 som dala vyššej súdnej úradníčke úpravu, aby výzvu opravila v označení položky a prípadne aj výšky a aby oznámila žalobkyňi, že výzva nie je

rozhodnutím, proti ktorému je prípustná sťažnosť a následkom nezaplatenia súdneho poplatku je zastavenie dovolacieho konania a na doručenie vyjadrenia doručeného súdu 11. 8. 2019 žalovanému.

Vyššia súdny úradníčka 6. 9. 2019 vypracovala opravenú výzvu na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 2193,50 eur a položky..

Žalobkyňa podala 22. 9. 2019 sťažnosť proti opravenej výzve, v ktorej namietala jej formu a obsahu s tým, že uvedené zákonné ustanovenie je diskriminačné.

Vyššia súdna úradníčka 7. 10. 2019 konanie o dovolaní žalobkyne, na môj pokyn zastavila, pretože súdny poplatok žalobkyňa nezaplatila, hoci bola o následku poučená.

Žalobkyňa podala proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky 7. 10. 2019 sťažnosť.

Dňa 11. 11. 2019 som sťažnosť zamietla.

Dňa 26. 11. 2019 mi bola predložená na podpis predkladáciu správou na Najvyšší súd SR na rozhodnutie o dovolaní žalovaného.

Spis bol na Najvyšší súd SR predložený 2. 12. 2019, kde je doposiaľ.

K námietkam sťažovateľky k prieťahom na súde prvej inštancie udávam:

Mám za to, že prieťahy som tým, že som zrušila termín pojednávania nariadený na 18. 10. 2017 nezavinila. Pojednávanie som nariadila po lom, ako sa vrátil spis na súd prvej inštancie po rozhodnutí odvolacieho súdu, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo v časti príslušenstva z priznanej náhrady mzdy zrušené. Po nariadení pojednávania však podali obe strany proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, žalovaný proti nároku na náhradu mzdy. Z uvedeného dôvodu som nemohla na nariadenom pojednávaní prejednávať príslušenstve z priznaného nároku, ktoré bude preskúmané dovolacím súdom a už vôbec nie tak ako tvrdí sťažovateľka - vyhotovením kópií častí spisu k rozhodnutiu o tejto časti nároku.

Po podaní dovolaní som plynulo zasielala stranám v súlade s Civilným sporovým poriadkom dovolanie protistrany na vyjadrenie, ich vyjadrenia k dovolaniam a ich vyjadrenia k ich vyjadreniam. Žalovaný bol síce zo strany súdu vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie rozhodnutím, ktoré bolo neskôr zrušené, ale súčasne s týmto rozhodnutím sa stranám zasielali aj vyjadrenia k vyjadreniam, ktoré sa týkali podaných dovolaní a to, že je žalovaný oslobodený od platenia súdnych poplatkov sa preukázalo až po podaní sťažnosti proti rozhodnutiu a preto mám za to, že tým neprišlo zo strany súdu

k zbytočným priesťahom. Vyjadrenie, ktoré malo byť žalobkyni zaslané už podľa úpravy z 29. 11. 2017 jej bolo síce zaslané správne až 20. 4. 2018, ale tým, že v uvedenom období sa rozhodovalo o tom, či má alebo nemá žalovaný platiť súdny poplatok za dovolanie, ktoré skutočnosti žalovaný preukázal až v sťažnosti proti rozhodnutiu, mám za to, že ani tým neprišlo k zbytočným priesťahom zo strany súdu.

Spis som predložila na rozhodnutie dovolaciemu súdu bez toho, aby som žalobkyňu vyzvala na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie, pretože súd mal v priebehu celého konania za to, že žalobkyňa je od platenia súdneho poplatku zo zákona oslobodená a preto nebola vyzývaná na zaplatenie poplatku zo žaloby a ani za odvolanie. Na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie som ju vyzvala až po vyjadrení právneho názoru dovolacieho súdu. že od platenia súdneho poplatku oslobodená nie je a preto mám za to, že rovnako tým neprišlo zo strany súdu k zbytočným priesťahom v konaní. Vyšší súdny úradník síce v prvej výzve na zaplatenie súdneho poplatku urobil chyby, ktoré však následne opravil. Žalobkyňa však súdny poplatok za dovolanie nezaplatila, opakovane nedôvodné namietala proti forme výzvy a preto mám za to, že zo strany súdu neprišlo k zbytočným priesťahom v konaní, ale naopak v tomto štádiu konania sama sťažovateľka zapríčinila priesťahy v konaní, pretože spis mohol súd zaslať na dovolací súd na rozhodnutie o dovolaní žalovanej už skôr.

Sudkyňa, ktorá o žalobe rozhodla rozsudkom z 14. 12. 2015, rozhodla aj o nároku žalobkyne na úroky z omeškania a to tak, že žalobu zamietla a preto námietka sťažovateľky o tom, že o nároku nerozhodla nie je dôvodná. To z akých dôvodov tento nárok žalobkyni nepriznala, odôvodnila v predposlednom odseku odôvodnenia. Či prišlo k zbytočným priesťahom v konaní od podania žaloby do pridelenia veci mne na rozhodnutie sa neviem vyjadriť a zodpovedne ani k úkonom pred pridelením veci mne, pretože spis sa nachádza na dovolacom súde. Vzhľadom na rozsah spisu, rozsudku súdu prvej inštancie a dovolacieho súdu ide podľa mňa o zložitý spor po skutkovej a aj právnej stránke. Neviem o prekážkach postupu súdu podľa § 161 a nasl. Civilného sporového poriadku.“

7. Právny zástupca sťažovateľky sa k stanovisku okresného súdu v lehote a ani následne nevyjadril, hoci bol upovedomený, že ak v lehote určenej ústavným súdom

nedoručí stanovisko ku konaniu ústneho pojednávania, ústavný súd bude toho názoru, že vyjadrí súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskom okresného súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

15. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú

právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

18. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' sporu, v ktorom je sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne vo veci o náhradu mzdy, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokúvanej veci.

19. Ide o vec, ktorej povaha (spor o náhradu mzdy, ktorý je zdrojom príjmov sťažovateľky) si vyžadovala osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

20. Pri hodnotení správania sťažovateľky ako účastníka napadnutého konania ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľka v podstatnej a rozhodnej miere neprispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu, že sťažovateľka využívala opravné prostriedky proti rozhodnutiam okresného súdu a aj preto sa napadnuté konanie predĺžilo, sa žiada dodať, že ich viackrát využila úspešne, a to z dôvodov na strane okresného súdu (jeho nesústredeného postupu, pozn.).

21. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup samotného okresného súdu.

22. Ústavný súd aj napriek skutočnosti, že mu spis okresného súdu nebol predložený na nahliadnutie, považoval informácie o priebehu konania uvedené vo vyjadrení okresného

súdu za nesporné, keďže ich nerozporoval ani právny zástupca sťažovateľky, a dostatočné z hľadiska ich relevancie pre rozhodnutie o tejto sťažnosti.

23. Ústavný súd, vychádzajúc z opísaného priebehu konania na okresnom súde, konštatuje, že napadnuté konanie bolo prerušené z dôvodu iného konania dôležitého pre rozhodnutie v napadnutom konaní (do konca roku 2012, pozn.), avšak samotná dĺžka napadnutého konania na súde prvej inštancie po ukončení súvisiaceho konania (približne 3 roky, pozn.) vzhľadom na jeho predmet a význam tohto konania pre sťažovateľku je zjavne neprimeraná. Okresný súd síce rozhodol rozsudkom zo 14. decembra 2015, avšak proti jeho rozsudku obe strany podali odvolanie. Výsledkom odvolacieho konania bolo aj to, že odvolací súd v časti (nároku – príslušenstva, ktorý okresný súd svojím rozsudkom zamietol, pozn.) rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, pričom dodnes o tejto časti konania nie je rozhodnuté. Ústavný súd v tejto súvislosti obranu okresného súdu, že po vrátení veci strany podali proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, a preto nerozhodol o časti žaloby sťažovateľky, považuje za neakceptovateľnú, nemajúcu oporu v právnych predpisoch a v konečnom dôsledku aj za prejav nesústreďeného postupu okresného súdu. Skutočnosť, že strany podali proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, neznamená, že okresný súd nebol povinný rozhodnúť o časti žaloby, o ktorej v dôsledku dosiaľ právoplatného zrušujúceho rozsudku krajského súdu nebolo rozhodnuté vôbec.

24. Ústavný súd preto konštatuje, že samotná doterajšia dĺžka napadnutého konania (približne 13 rokov, pozn.), nesústreďený postup okresného súdu opísaný v samotnom vyjadrení okresného súdu (v bodoch 5 a 6 odôvodnenia tohto nálezu, pozn.), ako aj dôvody, prečo okresný súd nerozhodol o časti nároku uplatneného žalobou, sú dostatočným základom pre konštatovanie, že okresný súd v napadnutom konaní nekonal v súlade s označenými právami sťažovateľky. Okresný súd svoj postup a úkony nekoordinoval tak, aby smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky, najmä však nekonal dostatočne razantne a efektívne, čoho dôkazom je skutočnosť, že v napadnutom konaní nie je dosiaľ vydané ani len meritórne rozhodnutie o časti nároku uplatneného žalobou po 13 rokoch od začatia konania. Tieto pochybenia okresného súdu v súhrne, vzhľadom na predmet konania (nároky z pracovnoprávneho pomeru) sú neospravedlňiteľné.

25. Ústavný súd zastáva názor, že zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

26. Už len vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutého konania a jeho predmetu, je nutné konštatovať, že konanie ako celok je poznačené nesústredenou a neefektívnou činnosťou, preto ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nie je možné považovať za súladný so základným právom sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právom na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote. Ústavný súd preto konštatuje, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

27. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, mu prikázal, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 10 C 302/2007 konal bez zbytočných prietahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená (bod 2 výroku nálezu).

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

29. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

30. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume po 10 000 €, ktorú odôvodnila ujmou spôsobenou bezdôvodným predlžovaním stavu právnej neistoty v takej závažnej veci, ktorá má pre ňu existenčný význam.

31. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania vedeného okresným súdom, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľky a všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 4 000 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

33. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

34. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Odmenu priznal za dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti, vychádzal pritom z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2019. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2019 v zmysle § 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 163,33 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 173,13 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2019, t. j. za dva úkony 346,26 €. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, tak ako to vyplýva zo súdneho spisu, predstavujú sumu 346,26 €. Ústavný súd preto úspešnej sťažovateľke priznal náhradu trov konania v sume 346,26 € (bod 4 výroku nálezu).

35. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu